

ΚΕΙΜΕΝΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΤΕΤΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

tetpapa@otenet.gr

REUTERS

Από τη Βοσνία στο Βέλγιο

στη βέβαια σφαγή. Η Ευρώπη, ωστόσο, φέρει ακόμη μεγαλύτερη. Η Σρεμπρένιτσα εδώ βρίσκεται, στην Ευρώπη. Γεωπολιτική της ευθύνης. Οπουδήποτε και αν συμβεί γενοκτονία έχει το ίδιο βάρος. Όταν όμως συμβαίνει δίπλα μας; Μας αφορά περισσότερο. Δεν είναι έτσι;

Για την Ελλάδα, ειδικά, η γενοκτονία στη Σρεμπρένιτσα αποτελεί διπλό όνειδος. Θα εξηγήσω αμέσως τον λόγο.

Ελληνες παραστρατιωτικοί – κάποιες δεκάδες – πήραν μέρος στη σφαγή. Υψώσαν, μάλιστα, στην πνιγμένη στο αίμα των αμάχων Σρεμπρένιτσα την ελληνική σημαία. Υπερήφανοι για τη συμμετοχή τους στο μακελειό, πόζαζαν δίπλα στην ελληνική σημαία, έβγαλαν αναμνηστικές φωτογραφίες, έδωσαν συνεντεύξεις. Δεν το 'χαν κρυφό δηλαδή.

Αυτό το φρικτό γεγονός δεν το έχουν καταδικάσει έως σήμερα εκεί-

νοι που όφειλαν να το κάνουν: η πολιτική ηγεσία της χώρας – κυβέρνηση, αντιπολίτευση –, ο λεγόμενος πνευματικός κόσμος, τα μέσα ενημέρωσης. Δεν είναι όμως παράξενο. Δυστυχώς, στην Ελλάδα όλες οι ελίτ – με ελάχιστες ατομικές τιμητικές εξαιρέσεις – χειροκροτούσαν και εγκωμίαζαν τον Μιλόσεβιτς, τον Κάρατζιτς, τον Μλάντιτς. Τώρα, κάνουν πως δεν θυμούνται.

Και η Βοσνία σήμερα; Δεκαπέντε χρόνια από το τέλος της εθνοκάθαρσης, η ταυτοποίηση των θυμάτων στους ομαδικούς τάφους συνεχίζεται. Χώρα ρημαγμένη, συμπαραλιασμένη. Να διευκρινίσω ωστόσο. Χώρα είναι. Κράτος όμως δεν είναι, αφού δεν υπάρχει ενιαίο κέντρο, το οποίο να λειτουργεί ως τέτοιο.

Τη Βοσνία συγκροτούν τρεις πλευρές – Βόσνιοι Μουσουλμάνοι, Κροάτες, Σέρβοι. Κάθε πλευρά έχει δικαίωμα βέτο και στα πιο στοιχειώ-

δη. Οι Σερβοβόσνιοι το εκμεταλλεύονται με το παραπάνω· η ηγεσία τους μπλοκάρει συνεχώς ό,τι πάει να γίνει προς την κατεύθυνση της λειτουργίας ενιαίου κράτους.

Από την κατεστραμμένη Βοσνία, ας πάμε σε μια ευημερούσα, πολύ ευημερούσα χώρα. Στο Βέλγιο. Καμία σχέση, ουδεμία ομοιότητας ανάμεσα στο Βέλγιο και στη Βοσνία ασφαλώς (το ανέφερα και στην αρχή).

Για να δούμε, όμως, ως πού μπορεί να φθάσει από την άποψη της ανοησίας – μια ευημερούσα δυτική δημοκρατία.

Το Βέλγιο είναι βυθισμένο σε βαθιά πολιτική κρίση. Ακυβερνησία παρατεταμένη. «Πόλεμος» ανάμεσα στους γαλλόφωνους Βαλλόνους και στους ολλανδόφωνους Φλαμανδούς. Οι πρόσφατες εκλογές επιβεβαίωσαν το πρόβλημα. Στη Φλάνδρα, θέλουν να γίνει το Βέλγιο συνομοσπονδία (πρώτο βήμα προς την ανεξαρτητοποίηση). Δεν είναι λίγοι όσοι υποστηρίζουν ότι το Βέλγιο «δεν έχει πολύ μέλλον» ως ενιαίο κράτος.

Στη Φλάνδρα, αν μιλήσεις γαλλικά δεν σου απαντούν. Στη Φλάνδρα, οι Βαλλόνοι ουσιαστικά δεν επιτρέπεται να αγοράσουν σπίτι. Σαν να λέμε, ο Πατρινός δεν μπορεί να αγοράσει διαμέρισμα στη Λάρισα. Αυτά συμβαίνουν στο Βέλγιο, το οποίο από 1ης Ιουλίου θα ασκεί την προεδρία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σε μian εποχή που – όσο ποτέ άλλοτε – το θέμα είναι η σύνθεση, η ένωση, η υπέρβαση του κράτους-έθνους (έχει γίνει πλέον τροχοπέδη), το Βέλγιο συγκλονίζεται από αιτήματα που πιστεύαμε ότι «θάλουν» μόνο στα Βαλκάνια.

Υ.Γ. Οι αγαπημένοι Gotan Project – σπουδαίοι ανανεωτές του τάνγκο – έφεραν τον μουσικό τους κόσμο στον Λυκαβηττό. Γοητευτικό ταξίδι «αλλού», από το «La gloria» στο «Diferente». Η μαγική περιπέτεια του τάνγκο προχωρεί καλά και στον 21ο αιώνα.

Κ και Τ, όπως 4 Κροκόδειλοι 1 Τσάντα

Η ιστορία που ακολουθεί έχει σχέση με κροκόδειλους και (ιδίως) με κροκοδειλάκια. Αγρια ιστορία εξόντωσης αυτών των ερπετών για χάρη της βιομηχανίας δερμάτων ειδών πολυτελείας. Μην βιαστείτε όμως να πείτε «τι μας νοιάζει», «μας φτάνουν οι δικές μας φουρτούνες», «σιγά μη λυπηθούμε τους κροκόδειλους». Οχι, μας νοιάζει και μας παρανοιάζει. Εχουμε και λέμε, λοιπόν. Η ΡΕΤΑ, η γνωστή διεθνής Μη Κυβερνητική Οργάνωση για την υπεράσπιση των δικαι-

ωμάτων των ζώων, δίνει με βίντεο που δύσκολα αντέχει να το δει κανείς. Τόπος του εγκλήματος η Ινδονησία· προφανώς, συμβαίνει και αλλού. Στο φρικτό βίντεο τα μικρά κροκοδειλάκια διαμελίζονται ζωντανά, τους αφαιρείται το δέρμα χωρίς να είναι σίγουρο ότι έχουν πεθάνει, και άλλα τέτοια τερατώδη. Δεν συνεχίζω. Τα κροκοδειλάκια θα γίνουν πανάκριβες τσάντες. Η ΡΕΤΑ κατήγγειλε ειδικότερα τον διάσημο οίκο Hermès που είναι από τους μεγαλύτερους αγοραστές εξωτικών δερμάτων. Πέρσι τον Ιούνιο, η Hermès είχε προκαλέσει τη μήνι των υπερασπιστών των ζώων. Τότε, ο Πατρίκ Τομά, ο πρόεδρος της εταιρείας, το είχε πει νέτα – σκέτα. Οτι δυσκολεύεται πολύ να βρει την αναγκαία ποσότητα δέρματος κροκοδείλου, ούτως ώστε να παραχθούν 3.000 τσάντες τον χρόνο. Και ο αφιλότιμος συμπλήρωσε: για μία τσάντα Hermès χρειάζονται τέσσερα κροκοδειλάκια. Υπολογίστε 4Χ3.000. Δηλαδή 12.000 κροκοδειλάκια. Από τους Βάλτους της Ασίας ως την επιβλητική πλατεία Βαντόμ στο Παρίσι, όπου βρίσκεται το κεντρικό κατάστημα της εταιρείας, το δέρμα του κροκόδειλου γίνεται πανάκριβο. Πόσο κοστίζει μια τέτοια τσάντα Hermès; Τουλάχιστον 35.000 ευρώ. Κροκόδειλοι στη γαλάζια μας χώρα δεν υπάρχουν. Σκέφτομαι όμως αυτούς – και δεν είναι λίγοι – που πετούν στον δρόμο τα δικά τους ζώα, τον σκύλο ή τη γάτα τους, φεύγοντας για τις διακοπές.

Μικρό Αλφαβητάριο

ΕΥΡΩΠΗ-ΕΥΡΟΠΕ-ΕΥΡΟΠΑ

«Η ζωή απ' την αρχή»

◆◆◆ Ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον βιβλίο-ντοκουμέντο. Το θέμα του; Η άγνωστη έως σήμερα οδύσσεια που έζησαν, αμέσως μετά τη φρίκη του Ολοκαυτώματος, οι Έλληνες Εβραίοι. Ένα βιβλίο με επιστημονική βαρύτητα, αλλά και με καρδιά. Χωρίς ιδεολογικές κουρτίνες. Ο τίτλος μαζί με τον υπότιτλο τα λέει όλα: «Η ζωή απ' την αρχή – η μετανάστευση των Ελλήνων Εβραίων στην Παλαιστίνη (1945-1948)».

◆◆◆ «Η ζωή απ' την αρχή», εκδ. Αλεξάνδρεια. Συγγραφέας του βιβλίου, ο Ιακώβ Σιμπή (ιστορικός και μεταφραστής ισραηλινής λογοτεχνίας στα ελληνικά) και η Καρίνα Λάμψα (δημοσιογράφος, ειδικευμένη στο διπλωματικό ρεπορτάζ). Το βιβλίο στηρίζεται σε πρωτότυπη έρευνα, σε αχρησιμοποίητες έως τώρα πηγές, και συνοδεύεται από ανέκδοτες ιστορικές φωτογραφίες.

◆◆◆ Στο επίμετρό του, οι συγκλονιστικές μαρτυρίες 20 Ελλήνων Εβραίων. Μιλούν 20 από εκείνους τους 5.000 και πλέον, οι οποίοι αναγκάστηκαν να φύγουν το 1945-1948 από την Ελλάδα – τον γενέθλιο τόπο τους – και να μεταναστεύσουν παράνομα στην Παλαιστίνη με καΐκια που απέπλεαν από έναν απόμερο όρμο του Σουνίου. Εκεί, άρχισαν να ξαναχτίζουν τη ζωή απ' την αρχή.

◆◆◆ Το 1939, οι Έλληνες Εβραίοι υπολογίζονταν σε 75.000 περίπου. Θα εξοντωθούν σε συντριπτικό ποσοστό στο Ολοκαύτωμα. Το 1945, οι εναπομείναντες – όσοι επέζησαν των ναζιστικών στρατοπέδων ή βγήκαν από τα κρησφύγετά τους – ήταν μόλις 10.000. Από αυτούς οι μισοί και παραπάνω μετανάστευσαν στην Παλαιστίνη για πολλούς λόγους – πι-

κρούς και αβάσταχτους – αλλά πάντως όχι πολιτικούς.

Για τους εναπομείναντες Έλληνες Εβραίους, το τέλος του πολέμου δεν ήταν γιορτή. Οι γονείς, οι δικοί τους, οι φίλοι τους είχαν χαθεί. Τίποτα δεν ήταν πια ίδιο. Και η Ελλάδα, σε άθλια κατάσταση, όδευε για τον Εμφύλιο. Επιπλέον, οι Έλληνες Εβραίοι επιστρέφοντας από τα ναζιστικά στρατόπεδα, βρήκαν στα σπίτια τους να κατοικούν άλλοι, ενώ οι περιουσίες τους είχαν λεηλατηθεί και κατασχεθεί από τους Γερμανούς κατακτητές με τη συνεργασία Ελλήνων. Η επιστροφή στον γενέθλιο τόπο ήταν οδυνηρή, όπως και το αίσθημα ότι δεν ένιωθαν καλοδεχόμενοι.

«Η ζωή απ' την αρχή». Ένα βιβλίο για την κρυμμένη ιστορία και την όχι εύκολα αποδεκτή αλήθεια.